

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2025-561

2.6.2025

KLP Skadeforsikring AS

Motorvogn

Utforkjøring – uriktige opplysninger om hastighet – fal. § 8-1 fjerde ledd?

Sikredes bil ble påført omfattende skader ved en utforkjøring. Fartsgrensen på stedet var 110 km/t. I skademeldingen oppga sikrede at bilens hastighet hadde vært 100 km/t, at det hadde vært en liten hump, og at han etter det mistet kontroll på bilen som skled ut av veien. Foretaket avsto erstatningskravet fordi sikrede uredelig hadde brutt opplysningsplikten, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd. Foretaket viste til en rapport fra Statens vegvesen, som hadde analysert en video av hendelsen og konkludert med at bilens hastighet hadde vært mellom 163 og 180 km/t. Videre viste foretaket til at sikrede hadde opprettholdt sin forklaring om bilens hastighet til foretakets eksterne utreder. Sikrede bestred at han bevisst hadde gitt uriktige opplysninger om kjørehastigheten, og påpekte at han hadde pådratt seg skader ved ulykken, herunder nakkebrudd, at han ikke husket mye av det han skulle ha sagt til foretaket, og at evt. feilangivelser måtte tilskrives hans helsetilstand etter ulykken. Han hevdet uansett at hans forklaring om lavere kjørehastighet var i tråd med forklaringen til et vitne, som ikke hadde reagert på forbikjøringen forut for hendelsen. Nemndas flertall kom til at sikrede bevist hadde gitt uriktige opplysninger under skadeoppgjøret, og viste blant annet til at sikredes skader og tilstanden etter ulykken, ikke kunne forklare at han i skademeldingen som ble inngitt over to uker etter ulykken, oppga at han kun hadde hatt en fart på 100 km/t.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for skade på bil og spørsmål om foretaket er fri for ansvar, kan nekte fremtidig kundeforhold og kreve refusjon for utlegg pga. uredelig brudd på redegjøringsplikten ved skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd.

Sikrede kontaktet foretaket 15.1.24 om skade på sin BMW 428i xDrive, 2014-modell. Han forklarte i skademeldingen at han 30.12.23 kl. 22:50 kjørte ut av motorveien, at bilens hastighet var 100 km/t da skaden inntraff, og at «Da jeg kjørte ut av ...tunnelen kjente jeg ett lite hump når jeg kjørte og der mistet bilen kontroll og sklei ut av veien». Det ble ellers oppgitt at det hadde vært «vått» føre, at bilen hadde vinterdekk uten pigger, og at det var skader rundt hele bilen.

Foretaket fikk 17.1.24 tilsendt politidokumenter. Politiet hadde 31.12.23 anmodet om bistand fra Statens vegvesen (SVV) for å avklare hendelsesforløpet og årsaken til ulykken. Foretaket valgte derfor å avvente politiets endelige behandling. Foretaket skrev til politiet 15.2.24 at «Vi ber om at dersom det dukker opp nye opplysninger i saken, for eksempel ved avhør av bilfører, så ønsker vi å få kopi av dette. Vi ser også at dere har sendt anmodning om bistand fra Statens vegvesen sin ulykkes og undersøkelsegruppe, og vi ber om å få tilsendt kopi av rapporten så snart dere mottar denne».

I politiets anmeldelse 11.1.24 sto det at et «Enslig kjøretøy kjørte ut av veien i slak venstrekurve. Bilen totalskadet. Noe skader på gjerde langs veien nært der bilen landet». Det var notert at

sikrede hadde «Brukket nakke, avrevet sene i skulder». Videre sto det bl.a.:

Ca kl. 2249 fikk vi melding fra operasjonssentralen om å kjøre til E-18 nordgående retning da det var en bil som lå på taket.

Informasjonen vi fikk først var at en person var kastet ut av bilen.

Vi fikk melding om at ulykken var trippelvarslet.

Ut fra ulykkens alvorlighet ble også krimteknisk og ulykkesgruppen fra vegvesenet varslet om ulykken.

[....]

Beskrivelse av åstedet:

Åstedet ligger langs E-18 i en slak venstrekurve. E-18 har 2 kjørefelt i nordgående retning som er fysisk adskilt fra sørgående retning. På høyre side av nordgående løp er det en bred vegskulder som skiller asfalt og en grøft som går på nedsiden. Etter grøften er det en slak skråning som går opp mot et viltgjerde langs veien. Videre forbi gjerde er det et jorde. I enden i forlengelsen av der bilen landet er det en fjellskråning som leder opp til bebyggelse.

Vegen fremstod som hel og fin. Det var vått og delvis glatt i vegbanen med litt slaps enkelte steder. Vegen var opplyst med master og det var skiltet 110 km/t på stedet.

Vegen var skilt med hvite striplete linjer mellom kjørefeltene og en hvit lang linje mellom kjørebane og vegskulderen.

Det var god sikt med opphold og mørkt med opplyst vei.

Det var lite trafikk på stedet da ulykken skjedde.

[.....]

Det ble besluttet at telefonen til siktede skulle tas i beslag. Denne ble funnet senere av krimteknisk under undersøkelsene sammen med en gullring som siktede hadde etterlyst.

Politiets rapport fra samtale med vitne W (førstemann på ulykkesstedet) uttalte følgende:

W.. kunne fortelle at han sammen med sin familie hadde kjørt nordover på E-18. Da han kjørte gjennom G.. tunnelen i ca. 100-110 km/t så kom det en sort BMW glidende forbi de. Da de kom ut av tunnelen og ut på en lengre slette så ble denne bilen plutselig borte.

BMW'en hadde kjørt ut i snøen på høyre side og gått rundt i snøen. Det var vitnet W..'s kone som gjorde ham oppmerksom på dette. Hun satt i baksetet på høyre side. [...]

Vitnet W.. hadde ikke reagert på forbi kjøringen til den sorte BMW'en. Men da han så bilen som lå i grøfta stanset han selvfølgelig opp og gikk ut av bilen. Han så at føreren av den sorte BMW'en tok seg ut av vraket og kom mot ham på veien. Vitnet forstod at han var skadet og ringte 112. Føreren var alene i bilen.

Det fremgikk videre av politidokumentene at sikredes søster 2.1.24 hentet mobilen som det var tatt beslag i. Det sto at det var en «Apple Hvit iPhone 13(?)».

Sikrede kontaktet foretaket i begynnelsen av mars 2024 med informasjon om ødelagte klær og iPhone. Foretaket anmodet om dokumentasjon for bl.a. telefonen i form av kvittering fra kjøp. Sikrede oversendte en kvittering av 25.3.23 for en «iPhone 14 Pro - 5G smarttelefon 128GB ... Gullfinish», men uten bilde av den delen av kvitteringen hvor navnet på kjøper skulle ha stått. Sikrede skrev 17.3.24 bl.a. at «eg sliter med å finne bilder av alt grunnet at mobil ble også ødelagt. Tillegg ble buksene mine og genseren min klippet opp. [...] Sliter med å få tak i alt grunnet en andre telefonen. Jeg finner faktura og kvittering for telefon, men vet ikke hva jeg finner for genser og bukse.[...]».

Foretaket mottak takst 5.3.24 og la til grunn at bilen var totalskadet.

Politiet ila sikrede 30.4.24 en bot på kr 14 000 for å ha brutt vegtrafikkloven § 31, jf. § 3, og fratok ham førerretten i en periode på tolv måneder. Sikrede vedtok ikke forelegget på det tidspunktet og ga følgende begrunnelse 1.5.25:

Jeg mener jeg er uskyldig grunnet, jeg hadde en lovlig fartsgrense på stedet. Det som skjedde var at jeg byttet fil og det var en skjøt på motorveien. Den skjøten er som en liten fartsdump, altså ett hopp. Dette gjorde at

jeg mistet kontroll og ble kastet ut av veien. Det er flere hendelser på dette ulykkestedet som har blitt kastet ut av vei, grunnet denne skjøten/dump/hopp. Jeg har dokumentert denne plassen i retten. Det var ett vitne til stedet som kan bek..efte situasjonen før ulykken. ..

Tingretten besluttet 21.2.24 at en begjæring om midlertidig tilbakekall av førerretten og beslag av sikredes førerkort ikke skulle tas til følge, og viste bl.a. til at førerkortet da allerede hadde vært beslaglagt i nærmere to måneder.

Foretaket etterlyste 7.6.24 oppdaterte politidokumenter, som ble mottatt 11.6.24, herunder rapport datert 19.4.24 som SVV hadde sendt politiet 22.4.24 med følgende «Konklusjon»:

Etter avtale med politiet svarer denne rapporten kun ut deler av mandatet, herunder hastighet, hendelsesforløp, årsak til og teknisk kontroll av bilen (se e-post-korrespondanse nedenfor).

Ut ifra videoen fra ulykkesstedet og resultatene fra de forskjellige beregningene har vi vurdert at hastigheten til bilen har vært mellom 163 km/t og 180 km/t før den første skrensens på brua.

Ut ifra video tatt på ulykkesstedet ser vi at bilen kjører nordover på E18 ved G..tunnelen. Videoen viser at bilen får en skrens mot urviseren i nordgående kjørefelt på E...brua, og en kontraskrens med urviseren før den kjører inn i brøytekannten etter brua på høyre side sett i kjøreretningen. Bilen får der etter noen rundkast i sideterrenget og blir liggende på venstre side i sideterrenget med fronten imot kjøreretningen.

Bilen har noe slitte og gamle vinterdekk som begynner å bli morkne (sprekker). Dekkmønster er innenfor kravet i forskrift om bruk av kjøretøy, men noe slitt i forhold til NAF sine anbefalinger om bruk av vinterdekk.

Utforkjøringen skyldes trolig vannplaning på grunn av slitte og gamle dekk på bilen i kombinasjon med høy hastighet.

Ellers ikke påvist noen feil eller mangler ved kjøretøyet som har betydning for ulykken, ut over skadene fra ulykken.

Foretaket vurderte at «mellom 163 km/t og 180 km/t» var en svært høy hastighet, som sikrede måtte ha vært klar over, og engasjerte 25.6.24 F for å konfrontere sikrede med dette, og for å få avklart forholdene rundt iPhonen som sikrede hadde fremsatt krav for. Ifølge foretaket viste politidokumentene at sikrede hadde fått tilbake sin mobiltelefon fra politiet 2.1.24, og at det var en annen modell enn den han hadde fremmet krav om. Foretaket anså også mottatt dokumentasjon for ufullstendig fordi kvitteringen manglet navn.

Foretaket mottok 16.8.24 rapport fra F som ga uttrykk for at sikrede i samtale med F 4.7.24 opplyste at han hadde vært sykmeldt siden ulykken, og at hans far hadde bistått han med å fylle ut den første skademeldingen fordi han hadde vært skadet. Sikrede hevdet målingene til SVV var feil, og at SVV enten hadde målt feil bil eller beregnet feil:

[...] Det var blitt kaldt, men hadde ikke snødd. Rett etter tunnelen ved G skulle han bytte fra venstre til høyre felt. Der var det en slags skjøt i veibanen på en bru. Han kjente et dunk fra skjøten, og så vred bilen seg helt rundt og så ble det svart. Han har kjørt mye bil og opplevd å skli før, men dette var annerledes. Det kjentes som dekkene låste seg.

På spørsmål svarte han at han tror han tråkket bremsen 'helt i bønn'. 'Jeg fikk panikk' Farten beskriver som 'helt normal fart'. Med det mente han omtrent i fartsgrensen, 100 til 110 km/t.

På dette tidspunkt fortalte han da at han hadde hørt at i politidokumentene skulle han ha kjørt i 160 km/t. Det kunne han ikke forstå. '... Man må være skikkelig dum da - om man kjører i 160 – 170 km/t når man veit at det er kaldt og kan være glatt. Det er helt unaturlig for meg og gir ikke noen mening ...'

På spørsmål om hvor saken står hos politiet, skal politiet ha svart at de er helt ferdige med saken. Han har ikke fått noe skriftlig på dette, men han snakket nylig med en politimann som mente den skal henlegges siden det har tatt så lang tid.

Forsikringstaker mente også at bilen burde ha blitt mer skadet om han hadde hatt slik fart. Han ble foreholdt at politiet snakket med et vitne som ble forbikjørt kort før ulykken. Han husker han blinket seg forbi og passerte en bil inne i tunnelen, men ikke i noen høy hastighet. [...]

[....]

Skadekrav – telefon og klær

[....]

Telefonen han hadde med i bilen da ulykken skjedde har han fått tilbake fra politiet. Denne viste seg å være ødelagt, så han har kastet den. Han har byttet over SIM-kortet og bruker nå en eldre mobil som han må lade tre ganger om dagen.

Telefonen som ble ødelagt i bilen fikk han i gave fra sin søster. Det er denne kvitteringen han har sendt inn til KLP som dokumentasjon.

Han ble gjort kjent med at denne kvitteringen ikke kan godtas da navnet på kjøperen ikke er med på bidet av kvitteringen. Han hevdet da at han hadde sendt inn en ny kvittering for noen dager siden hvor man kunne se søsterens navn.

På forespørsel forsøkte han å finne den fram under samtalen, men uten å finne den. Han ville lete den fram og sende på nytt.

På spørsmål om hvordan det kunne ha seg at det stod gullfarge på telefonen på kvitteringen fra E, men at politiet hadde skrevet 'hvit' mente han at det kunne hende han hadde hatt på deksel på den.

Han var helt sikker på at det var telefonen fra kvitteringen som lå i bilen ved ulykken, og han uttalte '... Det var synd at jeg kastet den ...'

Fs utredningssammendrag 15.8.24 anga at F ba sikrede om å få kvittering for kjøp av iPhoneen hvor navnet på kjøper ikke var kuttet bort. I tillegg skal sikrede ha blitt bedt om å innhente informasjon fra teleoperatør slik at det kunne bli bekreftet at dette var telefonen som var ødelagt. Sikrede fremskaffet ikke dette innen tidsfristen 12.8.24 gitt av F. Derimot forklarte sikrede 5.8.24 at «Dette med mobiltelefonen har seg sånn at mamma hadde lagt den i ris og nå har den skrudd seg på igjen. Mobilen fungerer som den skal, men jeg får ikke til å lade den på den vanlig måten». Sikrede sendte 13.8.24 følgende informasjon til F:

Jeg kan nå bekrefte at den kvittering jeg sendte inn til dere angående telefonen som var under skadeomfanget ikke stemmer sammen. Det var som jeg nevnte med en gang i starten at jeg ikke var sikker på at kvitteringen stemte overens med telefonen det gjaldt.

Jeg skal få dokumentasjon ifra mobiloperatøren på at mobil jeg hadde under ulykken stemmer med mobil jeg har pr idag.

Foretaket avsto 20.8.24 sikredes erstatningskrav, jf. fal. § 8-1 første og fjerde ledd, og forbeholdt seg retten til å kreve tilbakebetalt alle utlegg det hadde hatt i saken, herunder for bilberging med kr 37 281. Foretaket opplyste at sikrede pr. d.d. ikke hadde løpende forsikringer i foretaket, men opplyste at det ville ha sagt opp forsikringene med en ukes varsel om sikrede hadde hatt det, samt at det ikke ønsket et fremtidig kundeforhold, jf. fal. §§ 4-1, 4-2 og 4-3. Fra avslagsbrevet hitsettes:

1. BESKRIVELSE AV SAKENS FORHOLD

Vi viser til din skademelding i saken. Ulykken skjedde på ..motorveien.. ved ... tunnelen. Fartsgrensen på stedet er 110 km/t. Du oppgav i skademeldingen å ha kjørt i en hastighet av 100 km/t, og at en 'hump' i veien var årsaken til ulykken. Den samme forklaringen ga du i samtale med vår eksterne utreder den 04.07.2024.

Statens Vegvesen har i rapport til politiet av 19.04.2024 beregnet hastigheten din til å ha vært mellom 163 og 180 km/t ved ulykken. I denne rapporten ble det konkludert med at kombinasjonen av høy hastighet og gamle, slitte dekk var årsaken til ulykken.

I samtalen den 04.07.2024 hevdet du at utregningen måtte være feil eller at det var målt feil bil.

I etterkant av ulykken har du sendt inn krav om erstatning av skadde klær og en mobiltelefon. Som dokumentasjon for kravet sendte du blant annet bilde av en kvittering på en iPhone 14 Pro til en verdi av kr. 14.008. På kvitteringen var navnet på kjøper utelatt. Både KLP og vår eksterne utreder har gjentatte ganger anmodet om å få se også den delen av kvitteringen som viser hvem som var kjøperen.

I samtalen den 04.07.2024 fortalte du også at telefonen som ble skadet var en gave fra din søster, og at kvitteringen du hadde levert gjaldt denne telefonen. Du fortalte videre at du hadde kastet telefonen fordi den var ødelagt.

2. FORETAKETS VURDERING AV SAKEN

KLP mener du har gitt bevisst uriktige eller ufullstendige opplysninger i denne saken. Vi legger til grunn at dette er gjort for at du skulle få en erstatning du ikke hadde krav på, og at du visste eller måtte forstå at en uberettiget erstatning var konsekvensen av de uriktige eller ufullstendige opplysningene. Vi begrunner dette med følgende:

Kjøringen

KLP anser det som bevist at årsaken til ulykken skyldtes at kjøringen var grovt uaktsom og foregikk i meget høy hastighet langt over fartsgrensen. KLP legger til grunn at du bevisst har oppgitt uriktig opplysninger i den hensikt å få utbetalt en erstatning du ikke hadde krav på.

Hastigheten var så høy at du må ha vært klar over dette. Hadde du gitt korrekte opplysninger, ville dette medført en avkortning av erstatningsoppgjøret. Vi legger til grunn at du var klar over dette, og at dette er grunnen til at du ga uriktige opplysninger om hastigheten.

Dokumentasjonen fra politiet viser at det er målt riktig bil, og ut fra foreliggende informasjon er der ikke noe som begrunner at utregningen fra Statens Vegvesen skal være feil.

Mobiltelefonen

KLP anser også at du bevisst har gitt uriktige opplysninger ved å kreve erstatning for en mobiltelefon som skal ha blitt ødelagt i forbindelse med ulykken.

Du har levert inn en kvittering fra E hvor kjøpers navn er kuttet bort. Tross gjentatte purringer har du ikke sendt inn fullstendig kvittering. I ene-post til vår eksterne utreder har du nå erkjent at du fortsatt benytter den samme telefonen som du har sendt inn kvittering for. Vi legger også her til grunn at du ga uriktige opplysninger om mobiltelefonen for å få en erstatning du var klar over at du ikke hadde rett til.

På vegne av sikrede ble det 19.2.25 sendt klage til Finansklagenemnda.

Sikrede krever dekning for skaden og bestrider at det er grunnlag for avslag etter fal. § 8-1 fjerde ledd. Det er heller ikke grunnlag for å nekte ham fremtidig kundeforhold eller kreve refusjon. Han krever også dekning for saksomkostninger.

Sikrede bestrider at han bevisst ga uriktige opplysninger om bilens hastighet, jf. fal. § 8-1. Han viser til at han pådro seg skader ved ulykken og ikke ble avhørt av politiet umiddelbart. Han pådro seg nakkebrudd og var preget etter ulykken, jf. vedlagte dagsnotat av 4.9.24 fra et legekantor hvor det bl.a. står:

Pas. forteller han skal ha snakket med sitt forsikringsselskap etter ulykken men husker ikke mye av hva han har sagt til dem. Har vært mye preget etter ulykken med mareritt, angst, skvetten for det minste. Spes. ille var det første tiden etter ulykken. Hadde smerter, søvnvansker og måtte ta sovemedisin. Føler seg nedstemt, deprimert etter ulykken. Mistet noe evnen snakke ordentlig med kunder, blir stresset/anspendt. Sover 5-6 timer maks om natten. Føler seg utslitt. Spiser ok, prøver spise sunt.

Sikrede mener det hensett til hans tilstand ikke var forsvarlig å forhøre ham rett etter ulykken.

Sikrede hevder hans forklaring styrkes av vitneforklaringen til W, idet det står at «W... kunne fortelle at han sammen med sin familie hadde kjørt nordover på E-18. Da han kjørte gjennom tunnelen i ca. 100-110 km/t så kom det en sort BMW glidende forbi de.» og «Vitnet W... hadde ikke reagert på forbi kjøringen til den sorte BMW'en.» Sikrede hevder disse observasjonene taler klart imot at han holdt så høy fart som anført av foretaket, og at det også er grunn til å merke seg at politiet ila ham et forelegg for hendelsen (bot på kr 14 000, subsidiært 14 dagers fengsel), noe det ikke ville vært gjort om hastigheten hadde vært slik foretaket legger til grunn.

Sikrede bestrider bevisst gale opplysninger om mobiltelefonen. Han ga gale opplysninger ved en feil pga. tilstanden han har hatt etter ulykken.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og anfører at sikrede uredelig brøt redegjøringsplikten under skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 første og fjerde ledd. Beregningsmetoden SVV benyttet innebar at det var foretatt en beregning på tid og strekning ut fra en video fra ulykkesstedet fra Vegtrafikksentralen. Metoden må anses pålitelig for å vurdere bilens hastighet.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er fri for ansvar og kan nekte sikrede et fremtidig kundeforhold pga. uredelig brudd på sikredes opplysningsplikt ved skadeoppgjøret. Det er også spørsmål om foretaket kan kreve tilbakebetalt sine utlegg i saken.

Finansklagenemnda Skades flertall, Trine-Lise Wilhelmsen og Trine Vøien, bemerker:

Flertallet mener foretaket må gis medhold.

Fal. § 8-1 fjerde og femte ledd angir:

Gir sikrede ved skadeoppgjøret bevisst uriktige eller ufullstendige opplysninger som sikrede vet eller må forstå kan føre til at sikrede får utbetalt en erstatning han eller hun ikke har krav på, mister sikrede ethvert erstatningskrav mot forsikringsforetaket etter denne og andre forsikringsavtaler i anledning samme hendelse. Hvis sikredes forhold bare er lite klanderverdig, bare angår en liten del av kravet, eller hvis det ellers foreligger særlige grunner, kan sikrede likevel få delvis erstatning. § 4-14 gjelder tilsvarende

I tilfeller som nevnt i fjerde ledd kan forsikringsforetaket si opp enhver forsikringsavtale det har med sikrede med en ukes varsel. § 3-7 annet ledd første, annet og fjerde punktum gjelder tilsvarende.

Det følger av fjerde ledd at foretaket har rett til å avslå sikredes erstatningskrav såfremt

1. sikrede ga uriktige eller ufullstendige opplysninger ved skadeoppgjøret, og
2. var bevisst dette,
3. de gale opplysningene kunne medføre en uberettiget erstatningsutbetaling, og
4. sikrede måtte forstå dette.

Foretaket har i så fall også adgang til å si opp samtlige forsikringsavtaler med sikrede med én ukes varsel, samt nekte fremtidig kundeforhold, jf. fal. § 8-1 femte ledd.

Det første spørsmålet er om sikrede ga uriktige opplysninger.

I skademeldingen oppga sikrede at bilens hastighet var 100 km/t da skaden inntraff. I rapporten til SVV er det konkludert med at sikredes hastighet var mellom 163–180 km/t. Sikrede anfører at dette må være feil, enten ved utregningsfeil eller at SVV har målt hastigheten til feil bil. Sikrede har også vist til at vitne W skal ha uttalt at da han «kjørte gjennom tunnelen i ca. 100-110 km/t så kom det en sort BMW glidende forbi de», og at W «hadde ikke reagert på forbi kjøringen til den sorte BMW'en».

Flertallet har ikke grunnlag for å imøtegå de beregninger som her er foretatt av SVV, og det fremstår som lite sannsynlig at SVV har målt feil bil når målingene er foretatt basert på video av hendelsen. Flertallet mener ut fra dette at det foreligger klar sannsynlighetsovervekt for at sikrede holdt en hastighet på minst 163 km/t før skaden inntraff, og at han derfor ga gale opplysninger i skademeldingen.

Det andre spørsmålet er om sikrede ga de gale opplysningene bevisst. Det er opplyst at sikrede ble skadet ved ulykken, at han var preget av den, herunder at han hadde mareritt og angst, samt at han ble medisineret. Dette kan ha betydning for opplysninger han evt. ga rett etter ulykken. Skademeldingen ble imidlertid først sendt 15.1.24, som var over to uker etter ulykken, og da med bistand fra sikredes far. Han husket også at han hadde kjørt over en liten dump. I tillegg ble opplysningene fastholdt av sikrede i senere samtale med F 4.7.24. Flertallet kan ikke se at hans

skader og tilstand etter ulykken kan forklare at han i skademeldingen oppga at han kun hadde hatt en fart på 100 km/t, dvs. mer enn 60 km/t lavere enn den reelle farten. Flertallet mener derfor det må legges til grunn at de gale opplysningene ble gitt bevisst.

Det tredje spørsmålet er om de gale opplysningene kunne gi sikrede en erstatning han ikke hadde krav på. Ut fra den fremlagte informasjonen er det mest sannsynlig at bilens hastighet var årsaken til utforkjøringen, og ikke at det var en skjøt på motorveien som fungerte som en fartsdump, slik sikrede har anført. Det dreier seg om en betydelig fartsoverskridelse i forhold til fartsgrensen på 110 km/t. Dette må regnes som grovt uaktsomt og ville derfor ført til avkortning etter fal. § 4-9 annet ledd. Dette må anses for å være alminnelig kjent. Det var derfor klart at de gale opplysningene kunne føre til at sikrede fikk en erstatning han ikke hadde krav på.

Det siste spørsmålet er om sikrede måtte forstå dette. I HR-2024-989-A avsnitt 39 ble det bl.a. uttalt om formuleringen «må forstå» at «Kravet er oppfylt når en mulig uvitenhet fremstår som uforståelig ut fra en objektiv bedømmelse av de relevante konkrete omstendighetene».

Flertallet kan ikke se noen annen grunn til at sikrede ga de uriktige opplysningene om bilens hastighet enn et ønske om å oppnå en erstatning uten avkortning for høy hastighet.

Foretaket er etter dette uten ansvar for alle skadene som oppsto ved utforkjøringen, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd, jf. at han mister «ethvert erstatningskrav» mot foretaket «i anledning samme hendelse». Det er ikke nødvendig å ta stilling til om sikrede også har gitt uredelige opplysninger i skadeoppgjøret knyttet til mobiletelefonen han har krevd erstattet.

Det følger da av fal. § 8-1 femte ledd at foretaket kan «si opp enhver forsikringsavtale det har med sikrede med en ukes varsel. § 3-7 annet ledd første, annet og fjerde punktum gjelder tilsvarende». Han må også kunne nektes fremtidig forsikring, jf. at svik mot foretaket gir saklig grunn til å nekte forsikring i henhold til fal. § 1B-3.

Sikrede har ikke anført at varslingsfristen i fal. § 4-14 er oversett, men flertallet peker likevel på at foretaket har oppfylt sin varslingsplikt etter fal. § 4-14 basert på innholdet i avslagsbrevet av 20.8.24. Foretaket har etter bestemmelsen plikt til å varsle sikrede om sitt standpunkt i saken «uten ugrunnet opphold».

Sikrede meldte skaden på bilen 15.1.24, og avslaget ble sendt 20.8.24, dvs. over syv måneder senere.

Reklamasjonsfristen starter å løpe når foretaket «ble kjent med det forhold» som medfører at bestemmelsen om ansvarsfrihet eller avkortning kan påberopes. Ordlyden forutsetter positiv kunnskap, og det følger også av NOU 1983: 56 s. 96 at det er ikke nok at foretaket burde være klar over forholdet. Derimot kan det ikke kreves at foretaket har fått alle opplysninger som kreves for å ta standpunkt, jf. Rt-2013-1235 avsnitt 42–50. En kvalifisert mistanke kan være nok, jf. avsnitt 49.

I nemndspraksis er det gjennomgående lagt til grunn at kvalifisert mistanke foreligger når foretaket har den informasjonen som senere gir grunnlag for avslaget enten fra sikredes egen skademelding eller fra undersøkelser foretatt av utreder eller politidokumentene, jf. for eksempel FinKN 2020-924, 2020-150, 2020-142 og 2020-85.

Rt-2013-1235 sier ikke hvor lang saksbehandlingstid som kan aksepteres, men refererer i avsnitt 58 til Kenneth Viga, Forsikringsselskapenes reklamasjonsplikt, Norsk forsikringsjuridisk forening publikasjoner nr. 83, Norsk forsikringsjuridisk forening, 2006 s. 56 om at det i praksis «gjennomgående har vært akseptert 2 måneders saksbehandlingstid etter at politidokumentene foreligger». Nyere nemndspraksis opererer med en «normal» saksbehandlingstid på tre måneder, jf. FinKN 2020-142 og 2019-513, men dette må da regnes fra tidspunktet for kvalifisert mistanke.

Sikredes skademelding ga ikke grunnlag for mistanke om gale opplysninger. Foretaket mottok først politidokumenter i januar 2024. Det fremgikk her at politiet anmodet om bistand fra Statens vegvesen, og foretaket ønsket å avvente denne rapporten. Det er ikke grunnlag for å si at selve politirapporten ga foretaket kvalifisert mistanke om brudd på fal. § 8-1 fjerde ledd. Foretaket ba 15.2.24 om å få tilsendt rapporten fra SVV, så snart politiet mottok den. Foretaket fikk rapporten først tilsendt sammen med andre nye politidokumenter, da det etterlyste rapporten fra politiet 7.6.24. Først på dette tidspunktet hadde foretaket informasjon om reell hastighet og dermed kvalifisert mistanke om at det forelå brudd på fal. § 8-1. Foretaket engasjerte F 25.6.24 for å konfrontere sikrede med bl.a. den hastigheten SVV hadde konkludert med at bilen hadde hatt. Det mottok så rapport fra F 16.8.24 og sendte sikrede avslaget allerede fire dager senere, 20.8.24. Ut fra dette har foretaket reagert 2 ½ måned etter tidspunktet for kvalifisert mistanke i en periode hvor det også avviklet sommerferie. Dette er klart innenfor «uten ugrunnet opphold».

Foretaket krever tilbakebetaling av foretakets utlegg, herunder til R for bilberging med kr 37 281.

I nemndspraksis er det lagt til grunn at bevisst uriktige opplysninger under skadeoppgjøret utgjør erstatningsgrunnlag overfor sikrede, og at sikrede derfor må være ansvarlig for den erstatningsutbetalingen vedkommende eventuelt har forledet foretaket til å betale, og for de utgiftene sikrede påfører foretaket, etter alminnelige erstatningsrettslige regler. Det vises her til FinKN 2024-421 med henvisning til Brynildsen, m.fl.: Forsikringsavtaleloven (3. utg., 2014) s. 289, samt FinKN 2019-658 og 2017-812.

Det er etter dette ikke grunnlag for å klage på foretakets avgjørelse.

Nemndas mindretall, Fanny Helle, bemerker:

Mindretallet er enig med flertallet i at vilkåret om at klager oppga «uriktige eller ufullstendige opplysninger» om bilens hastighet er oppfylt, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd.

Mindretallet er imidlertid av en annen oppfatning enn flertallet når det gjelder vilkåret om at klager må ha oppgitt uriktige opplysninger om fart «bevisst» til forsikringsselskapet. Slik saken er opplyst for nemnda, mener mindretallet at det ikke i tilstrekkelig grad er sannsynliggjort at opplysningene ble gitt «bevisst». At klager brakk nakken og var sterkt preget etter ulykken, underbygger etter mindretallets syn klagers anførsel om at han ikke bevisst oppga uriktige opplysninger til foretaket om bilens hastighet.

Sett hen til de strenge beviskrav som gjelder, kan ikke mindretallet se at vilkårene i fal. § 8-1 fjerde ledd er oppfylt.

Når det gjelder opplysningene som ble gitt om mobiltelefonen, kan mindretallet heller ikke her se at vilkårene er oppfylt etter fal. § 8-1 fjerde ledd. Etter mindretallets syn er det heller ikke her klare nok holdepunkter for at klager oppga uriktige opplysninger til foretaket «bevisst».

Mindretallet mener derfor at det ikke foreligger brudd på opplysningsplikten etter fal. § 8-1 fjerde ledd.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Fanny Helle (forbrukerrepresentant).